

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 50.

Lýsingaprisur fyri petitreglur: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 14. desember 1935.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brévasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 145.

9. árg.

Ómegdin ræður í Føroyum.

„Søtur er sjálgvín bití,“ søgdu teir gomlu.

Teir søgdu eisini: „Betri er sjálvur at eiga enn bróður at biðja“.

Nú ræður ómegdin í Føroyum. Nú sendir lögtingið nevndir í onnur lond at læna pening, meðan Føroyingar árliga rinda o. u. 100 túsund krónur til útlendsk brunatryggingarfeløg, í staðin fyri at hesin peningur kundi verið í landi okkara.

Í eyskatingsetuni nú í heyst lá frammi bræv frá Føroya reiðarafelag sum biður tingið um at royna at fáa lán uppá fisk, sum ikki kann seljast nú, av tí at fleiri reiðarar ikki kunna geva fiskimönnum avrokning, og aðrar skuldir eru eisini, sum megu rindast beint nú.

Sjálvandi má tingið hjálpa í slíkum førum; men tingið hevur ongan pening. Harfyri mátti nevnd sendast til Keypmannahavnar at royna at fáa hetta lán.

Hvussu nevndin gongst, veit eg ikki enn; men vit vóna, at hetta lánið kemur í lag, annars verður galið onkunastaðni. Av ringum stýri í landi okkara má lögtingið senda boð til Keypmannahavnar at lána henda pening.

Nevndin, sum hevði málið til viðgerðar, sigur m. a.: »Da saadanne Laan paa Grund af den Pengeknaphed, der hersker her paa Øerne, ikke i tilstrækkeligt Omfang kan rejses hos de stedlige Pengeinstitutter, finder Udvalget at burde foreslaa Lagtinget at fremsende Sagen til Regeringen med Anmodning der at faa udstillet, at der gennem Statens Eksportkredit og Fiskeribanken skaffes de nødvendige Laan.«

I 1904 kom málið um brunatrygging fyrsta ferð á ting; men henda sak er ikki framd enn. »Sagen udsættes til næste Aar« hevur ljóðað á tingi, hvørja ferð málið er komið fram — nú í 31 ár. Hevði hetta málið verið framt, kundu nógv milliónir staðið tokar í landi okkara, og tá kundu vit sagt: »Søtur er sjálgvín bití; men nú megu vit biðja onnur lána okkum pening, um tað so bert er ein

ella tveir mánaðir, inn til peningur kann fáast fyri fiskin.

Hetta er ein landaskomm — aftrat landaskaðanum.

Tingið sigur, at »Pengeknaphed« er orsakin til, at einki lán fæst; men man ikki orsokin líka nógv vera tann, at »de stedlige Pengeinstitutter« skulu hava aðra »Sikkerhed« enn fisk. Hevði lögtingið havt ræðið yvir landsins peningastøðum, so var fiskur góður nokk at sett í veð; men her á landi skal alt vera privat, siga afturhaldsmenn. Tað eru bert socialistar, sum tala um, at landið skal yvirtaka »de stedlige Pengeinstitutter« — og socialismu vilja teir ikki innføra í Føroyum.

Vónandi fáa Føroyingar einuferð eyguni upp — og latum okkum vóna, at tað verður, áðrenn heila landið fer heilt á húsagang.

J. H. Danbjørg.

Til øll!

Hitt kristiliga felagið »Bróðurkredsurn á havinum« hevur fingið loyvi til at halda landsinnsavning av peningi til eitt Sjómansheim í Føroyingahavnini.

Reglurnar fyri hesi innsavning eru reiðiliga harðar. Teir hava bert loyvi til at savna inn pening í 14 dagar — frá 7.—21. í hesum mánaði og bert frá kl. 10—6 á degi, og megu ikki fara meir enn eina ferð í hvørt hús.

Sjómansheimið skal sjálvsagt fyrst og fremst vera eitt samkomuhús fyri sjómenn okkara; men har umframt skal tað vera innrættað til at kunna taka imóti sjúkum monnum, inn til

hóskandi sjúkrahús verður bygt, og eisini møguligum skipbrotnum monnum. — Eitt hús, ið gagna skal bæði sál og líkama.

Hetta er ein ring tíð at savna inn pening í Føroyum, serstakliga í ár, tá so nógvir fiskimenn ikki hava fingið lón sína, og tí eiga øll, ið á nakran hátt kunna, geva tað, tey eru før fyri. — Hetta tiltak eigur at verða styðjað av øllum Føroyingum. Og vit vilja minna á, hvussu ringt fiskimenn okkara høvdu tað har uppi við Grønlands strendir í ár; sjúkir — summir deyðs-

sjúkir — at noyðast at liggja umborð á skipunum ella í einum skúri í Føroyingahavnini við lítilli sjúkrahjálp. Eitt lív, sum vit Føroyingar ikki kunnu forsvara at bjóða teim monnum, ið við lítlum persónligum vinningi bera landi okkara uppi.

Vit heita á allar Føroyingar: Gevið pening til hetta endamálið, so nógv tit eru mentir. Haldið eingin seg frá at geva av teirri orsök, at hann ikki kann geva nógv. »Mangir lækir smár gera stórar áir.

hægri mentan; tí setur javnaðarflokkurin sær hetta sum størsta politiska mál

at arbeiða okkara vinnuvegir upp úr tí ómegd, teir nú eru í, so hvør maður og hvør kvinna skal sleppa fram at at nýta síni arbeiðsevni og fáa líkindi til at vinna sær sorgleysa útkomu, peningaligt frælsi.

Vinnuflokkurin, sum nú kemur fram á val, er eisini vordin til av tí, at lögtingið hevur sitið og lagt alt vinnulív av láni nú í 30 ár, men tað er eingin smámannaflokkur, verið vís í tí. Tað eru reiðarar og slíkir, sum sjálvandi fyrst vilja arbeiða fyri sær, og teirra arbeiði fyri smámonnum kenna vit frammanundan, teir verða ikki at arbeiða fram móti tí einasta rætta og sjálfvilliguliga máli fyri sjómönnum og arbeiðarum, at teir verða sínir egna reiðarar og sínir egna arbeiðsgevarar.

Felagsmaður.

Jørðin tíðliga á vetri.

Nýdyrking.

Veturin er tann vanliga uppdyrkingartíðin her hjá okkum, hóast tað ikki er tann besta tíðin, men tað er soleiðis ásett av teim vinnuvegum, vit rokja.

Tað fyrsta, ið nýdyrkarin hevur at gera, tá hann hevur fingið sít stykki og skal fara at velja, er at kanna eftir, hvussu veltur skulu ganga í øllum ella størri portum av stykkinum, marka sær av við sneisum ella sovorðnum, hvussu tær skulu ganga, áðrenn hann fer at velja. Hetta lættir honum mangt takið seinni og er so avbera neyðugt fyri at fáa arbeiðið gott. Vanligt er at siggja, at menn ikki geva sær far um veitirnar frammanundan, seta bert á, velja eitt tunnulendi ella tvey um árið og seta tær veitur í hvørt stykki sær, sum tykist neyðugt fyri tað stykkið. Soleiðis verður troðin umvelt, og endin er tann, at tað verður mong veitin, ið átti at staðið ódrísi, og hartil virka veitirnar í teim ymissu smástykkjunum ikki nógv væl saman og ganga ov krókutar, ganga skilaleyst.

Tað kann vera ringt við einum sovorðnum stykki, sjálvt um veitirnar eru opnar, og hvaðna verri er tað, um tær verða

Hvat er høvuðsmálið?

At vinna teim fátæku betri kor, at eisini tey kunna sleppa at liva eitt lív við sorgleysum útkomi!

Aftur val. Soleiðis gongur tíðin. Og fyri hvørt val harðnar bardagin fyri útkomu hjá vanligum fólki í Føroyum, fleiri og fleiri Føroyingar tyngjast og bognar av ringum lívikorum. Hvussu mangur situr ikki stúrin og kúrur og veit ikki síni livandi ráð, hvussu hann skal halda heiminum uppi; hann stríðist á landinum, iðin og ærliga ár eftir ár, men alt er ov lítið, alt hans stríð og strev rokkur ikki eingang til at fáa matin í munnin og klæðir upp á kroppin; og alt annað má hann nokta sær.

Hetta fólkið er tað, ið nú skal til val. »Vit vilja vinna meiri ræði til lögtingið, vit vilja vinna fóroyskum máli meiri sómdir,« sigur sjálfstýrisflokkurin. »Vi vil bevare den nuværende Statsretslige Stilling,« sigur sambandsflokkurin. Og har um togast hesir flokkar, sum teir hava gjørt tað í triati ár. Øll vinnulív, ið koma á ting, verða kroyst inn í henda bardaga og enda sum klandusevni, sum buldur og brak í tingsalinum.

Hvat fær tað trongstadda fólkið?

Farið tí á val øll fátækrafólk í Føroyum, maður og kvinna, og veljið javnaðarmenn inn á ting, farið tí á val øll tit, sum vilja smáfólkunum væl og veljið javnaðarmenn!

Tí javnaðarmenn vilja vinna tí fátæka fólkinum betri kor, ikki við at kroysta onnur niður í neyðina, men við at heva tey fátæku upp javnt við tey betri stillaðu. Vit vilja hækka livi-

oyska fólkið burtur úr hesum? Einkin, einans vónloysi, einans tað, at álitið á, at tað yvirhøvur kann botast upp á, doyri.

Men góðu, trongstaddu landsmenn, mánið tykkum upp. Sigjið sum so: Nú taka vit okkum um reiggj við næsta val og reinska alt hetta gamla »sjaggið« út úr tingsalinum og seta okkara menn inn aftur! menn sum seta sær sum fyrsta og størsta mál at hjálpa okkum upp, at vinna tí fátæka fólkinum í Føroyum betri kor, soleiðis at eisini tey kunnu sleppa at liva eitt lív við sorgleysari útkomu. Og tykkara menn i hesum føri eru javnaðarmenninir, tí javnaðarflokkurin í Føroyum er júst stovnaður fyri smáfólkunum, teimum sum eru trongstødd, fyri at hjálpa teimum upp, fyri at vinna teimum betri kor. Og hetta vil javnaðarflokkurin gera við at vinna okkum friari ræsur bæði á sjógv og landi. Og tað vita vit, at um fátækrafólkið í Føroyum einist um at vinna sær vald á tingi, ja, so vinnur tað, tí vit eru tey flestu.

mátan í landinum og skapa góð livikor hjá øllum fólki í Føroyum.

Hetta, at vinna útkomu fyri fólkið, vilja javnaðarmenn altíð seta sum høvuðsmál, tí tað er grundarlagið fyri øllum lívi og